GAZETA LWOWSKA.

We Srodę — Nro. 72. — 23. Czerwca 1824.

Na Gazetę Lwowską t. i. Wiadomości polityczne z Rozmaitościami i Dodatkiem, przyymuie się prenumerata za czas od 1. Lipca do końca Grudnia 1824 po 24 ZR. W. W. lub 9 ZR. 36 kr. M K. — Prenumeratę przyymuie C. K. Zwierzchny Urząd poczty Lwowskiey i wszystkie C. K. Urzędy pocztowe prowincyyne, naydaley do końca b. m., aby stosownie do ilości zamawiaiących, urządzony był nakład.

Wiadomości kraiowe.

— *Z Wiednia.* —

Jego Cesarska Mość naywyższą uchwałą Swoią z d. 27. Lutego b. r. raczył uwolnioną posadę Dyrektora dróg w Galicyi po zmarłym Józefie Feeder, poruczyć Adjunktowi Dyrekcyi dróg, Józefowi Marherr, przez wzgląd na długoletnie iego usługi.

C. K. połączona Kancellaryia nadworna dotychczasowego Koncepistę przy C. K. Rządzie w Galicyi, Maurycego Drdackiego, przez wzgląd na iego zdolność, mianowała Kommissarzem Cyrkułowym trzeciéy klassy w Galicyi.

Dyrekcyia uprzywileiowanego Austryiackiego narodowego banku uwiadomia ninieyszém, że dywidenda na pierwsze półrocze 1824 oznaczoną została za każdą akcyią w ilości dwudziestu osmiu ZR. w. b., które począwszy od d. 1. Lipca b. r. w tuteyszéy kassie akcyynéy, za wydanemi kuponami (kwity na prowizyie), lub kwitami podług klass stęplowanemi, mogą być podniesione.

Aby potrzebne w téy mierze prenotacyie w porządku przedsięwziąć, począwszy od dnia 1go Czerwca aż do d. 1. Lipca r. b. nie będzie można akcyie opisywać (zléwać prawa na innego), prenotować, niteż kupony załączać.

Z resztą Dyrekcyia zastrzega sobie ogłosić publicznie w połowie p. m. Lipca zamknięty z końcem Czerwca b. r. wykaz wszystkich dochodów bankowych na pierwsze półrocze 1824. — W Wiedniu d. 10. Czerwca 1824.

(*Podpisy.*)

Gazeta Pragska z d. 7. Czerwca zawiéra: »W zeszły Piatek Cesarzowa Jéymość raczyła zaszczycić Swoią obecnością instytut wychowania płci piękney i klasztor Urszulanek: Jego Cesarzowicowska Mość Następca Tronu oglądał zakład Premonstrantynów, wraz onegoż kościół, bibliotekę i gabinet naturalny, poczém udał się do instytutu ciemnych, gdzie więcéy godziny zabawił. Popołudniu drugi oddział załogi Pragskiéy, mianowicie, połki: Arcy-Xięcia Raynera, Barona Kutschery i Hrabiego Bellegarde, tudzież szwadron kirysyierów W. Xięcia Konstantego, uszykowane przy domie inwalidów, czyniły obroty w obecności NN. Cesarstwa, Następcy Tronu i Xięcia Antoniego Saskiego. Piękna pogoda i tym razem sprzyiaiąc, zwabiła mnóstwo ciekawych na koniach i powozami. Po ewolucyiach przeciągnęły woyska, Monarcha zdawał się znaydować upodobanie z piękney postawy i dobrego wykonania. Wieczorem wszystek Dwór był w kościele Metropolitalnym przy uroczystém złożeniu zwłok Sgo. Jana Nepomucena. Dniem poźniey zwiedził znowu N. Pan Gubernyiom i był na posiedzeniu onegoż przez pięć godzin. Wczoray w Niedzielę Zielonych-świątek, iak i dzisiay był Dwór na nabożeństwie i kazaniu w kościele Metropolitalnym, a Jego Cesarzowicowska Mość Następca Tronu, odprawił przegląd załogi uszykowanéy przed kościołem Sgo. Ignacego na targowicy. Po południa, ponieważ był czas piękny używał Dwór przeiazdki do ogrodu Barona Wimmer. Mnóstwo ludzi różnych stanów zebrało się; na twarzy każdego malowała się radość, że NN. Cesarstwo, wraz z innymi dostoynymi gośćmi pozdrawiać mogli. Cesarstwo Ichmość kilka razy to miéysce obiechali, a długi szereg powozów udał się w przeciwnym kierunku, tak, że iadący kilka razy spotkali się z N. Dworem czyniąc nayglębszego uszanowania ukłony. Z tego miéysca udał się Dwór do ogrodu Hrabiego Canale, iakby na święto narodowe. Muzyka przygrywała, cały ogród, nawet wszystkie wzgorza zaięte były ludem, zdawało się, iż nie było mieszkańca, którvby w dniu tym nie chciał korzystać z oglądania Monarchy, Oyca ludów Swoich. NN. Cesarstwo raczyli większą część ogrodu przeyść, rozmawiali z wielą osobami, a na obliczu Panuiących, szczęśliwy lud czytał opo-

dobanie swych nayłaskawszych Władzców. Dopiero pożno opuścił Dwór ogród i przy odgłosach radości powrócił do Zamku.«

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Gazeta w Hawannie wychodząca umieściła następuiące rozporządzenie Rządu republikańskiego w Karrakas, wydane w skutek wiadomości odebranych z Europy: 1) Zapasy ammunicyi maią być przewiezione do Kartageny i Poerto-Cabello; 2) wszystkie okręty woienne udać się maią do wspomnionego portu; 3) wszystkie woły i konie zapędzone być powinny wewnątrz kraiu aż po Apure; 4) woysko przez nabór z wolnych i niewolników ma być uzupełnione; wszystkie nasiona w Santa Lucyi, Mariches, Charayaste it. d. będą zniszczone, aby Jenerał Cisneros, broniący sprawy Hiszpanów nie znalazł żywności; 5) woysko, które miało być posłane do Panamy, dla połączenia się z Jenerałem Boliwarem, ma być wstrzymane.

Rząd Wenezuelski sprowadzić kazał do Puerto-Cabello wszystkie okręty, zapasy woienne i żywność; załoga powiększona; pierwsza i druga liniia wzmocniona, a twierdza zaopatrzona w żywność na 8 miesięcy.

Brazyliia.

Przez okręt kupiecki »*the Indefatigable*« pod Kapitanem Smith, który zawinął w dniu 30. Maia do Liverpoolu, nadeszły wiadomości z Pernambuku do dnia 3go Kwietnia sięgaiące. Prowincyia ta była podówczas w zupełnym nierządzie, albowiem lud oparł się powadze Gubernatora przez Cesarza Piotra mianowanego, i sam władzą swoią ustanowił innego. Ostatni przez Władze Cesarskie poymany, został uwięziony; atoli Junta Rządząca, za słaba, aby utrzymać się na swoiem i dnia następnego wypuszczono go na wolność. Z Rio przybył okręt woienny Brazylyyski, a gdy Indefatigable odpływał, zupełne panowało zamieszanie. Trzy Angielskie okręty woienne, mianowicie: fregata Doris i dwa brygi stały w porcie Pernambuskim. Okręt liniiowy Brazyliyski: Dom Pedro Primeiro i fregata Bahia przybyły także w d. 31. Marca dla blokowania Pernambuku i broniły zawiania do portu okrętom z żywnością i zapasami woiennemi.

Portugalia.

Podług wiadomości z Lizbony wysiadł Król na ląd w d. 14. Maia o godz. wpół do siódmey przy arsenale, przyięty wystrzałami, na które działa okrętowe odpowiedziały. Stolica całą noc była oświecona.

Król raczył dać ozdobę orderów i tytuły między innymi i następuiącym: Baron Hyde de Neuville został Hrabią Bemposta; Xiążę Villa Hermosa Hrabią Mouta; Kawaler Edward Tornton Hrabią Casillas, Kapitan Karol Dasword dowódca okrętu Windsor Castle otrzymał ozdobę wielkiego krzyża orderu miecza i wieży i t. d.

Król po wylądowaniu zalecił Ministrom ułożyć plan do utworzenia z Lizbony wolnego miasta.

Królowa iak Gwiazda donosi, ma opuścić Portugaliią i udać się do Francyi lub Włoch.

Hiszpaniia.

Gwiazda zawiera wiadomości z Madrytu do d. 29. Maia, potwierdzaią one zupełnie wiadomości z Lizbony iuż udzielone.

Francuzkiego Jenerała Porucznika Ordenan, dowodzącego woysku francuzkiemu do przybycia Jenerała Dijeon mianował Król kawalerem orderu W. Krzyża Ferdynanda.

Król wydał do Xięcia Infantado iako naczelnika królew. nadwornego woyska rozkaz, którym zaleca mu urządzić szwadron Gwardyi przyboczney do bezpośredniey służby przy Królu.

Listy z Hawanny z d. 7. Kwietnia donoszą, że z tego portu wypłynęło trzy Fregaty Hiszpańskie lecz niewiadomo dokąd. Podług listów z Mexyku, z d. 27. Lutego ma tamże naywiększy nieład panować, a w Peru woysko Królewskie ma mieć wszędzie przewagę. Wszystko ciało dyplomatyczne udało się w d. 21. Maia do Aranjuez, dla złożenia Królowi życzeń z powodu ogłoszoney amnestyi. Nuncyiusz Apostolski zabrał głos, na co król uprzeymie odpowiedział.

Minister Sprawiedliwości przesłał Jeneralnemu Kapitanowi prowincyi Madryckiey list następuiący.

»Król, Pan nasz, przez codzienne doniesienia zawiadomiony, że niektórzy Oficerowie bez względu na okoliczności, i pomimo tyle silnych pobudek do poważania, winnego wszystkim Francuzom do woyska należącym, wszczynaią mowy, daiące powód do sporów iakto się prawie zawsze zdarza w kawiarniach i na innych publicznych mieyscach. Król Jego Mość uważa oraz, że ciż sami Oficerowie, występuiąc za granicę swych umieiętności, rozprawiaią o rzeczach dyplomatycznych, ganiąc

naymędrzeysze rozporządzenia Gabinetu, bezwątpienia w skutek zwyczaiu przez rewolucyią zaprowadzonego. Król Jegomość życząc sobie, usunąć wzrastaiące nadużycie, upoważnia mię, do oświadczenia JW. Panu swego zdania, aby za rozkazem iego wszystkim korpusom było przełożono, że Oficerów Hiszpańskich odznaczało zawsze roztropne i umiarkowane postępowanie, a zatém wszelkiéy klassy Oficerowi zabrania się rozprawiać w przedmiotach namienionych. Adjutantóm zaleca się pod nayściśleyszą odpowiedzialnością czuwać i więzić tych, którzyby przeciwko woli Króla postępowali.«

Król Jegomość rozkazał urządzić ogólne woyskowe kollegium dla wychowania młodzi, któraby się służbie woyskowéy poświęcać chciała.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Król powrócił do Windsor.

Na posiedzeniu Izby Niższéy z d. 31. Maia złożył P. Canning odpisy dwóch traktatów handlowych, zawartych przez Rząd Angielski z Prusami i Szwecyią. Minister nie czynił w téy mierze obiaśnień, lecz tylko wniósł, aby w archiwum Izby zostały złożone.

Kuryier z d. 1. Czerw. zawiéra artykuł następuiący: »Pytanie względem uznania osad hiszpańsko-Amerykańskich ściąga uwagę publiczną, szczególniéy w Stolicy mówią o tém bardzo mocno. Możemy zapewnic, że ieszcze przed końcem posiedzenia teraźnieyszego parlamentu, P. Caning udzieli Izbie wiadomości stósownie do owego pytania. Nie przystoi nam chiawiać uprzednio nasze zdanie względem owego udzielenia. Tok polityczny naszego Rządu, iuż w niedawnym artykule tego przedmiotu okazał się iako dostatecznie silny i nieporuszony. Rozchodzi się wieść wyięta z mexykańskich wiadomości z d. 27. Stycznia, że kommissarze W. Brytanii powracać maią z Mexyku do Anglii. Jak wiadomo Pan Wardt przybył z tamtąd z doniesieniem do Rządu; zaś P. Lionel Harivey, główny Kommissarz, podług naynowszych wiadomości z d. 13. Marca naiął dów w Mexyku na cały rok. Zaledwie zasługnie na wzmiankę to, że wiadomość o powrócie P. Harvéy iest zupełnie bezzasadną, i że Rząd nasz nie ma nie pomyślnych wiadomości z téy lub innéy iakiéy okolicy hiszpańskiéy Ameryki.«

Monitor Angielski mówi, że Yturbide chce wysiąść na ląd w Nowym Orleanie, i środkim kraiu udać się do swoich stronników w Mexyku.

Francyia.

Król wydał nowe rozporządzenie względem owych członków legii honorowéy, którzy częścią w obcym kraiu urodzeni i po części w takim, co dawniéy należał do Francyi, późniéy odstąpiony został. Tacy członkowie maią przeznaczony znowu czas, w ciągu którego zgłosić się powinni o naturalizacyią, aby mieli udział do pensyi przywiązanéy do legii honorowéy dla prawdziwych Francuzów.

Przy téy sposobności W. Kanclerz legii honorowéy dołączył następuiące zalecenie. »Francyia ma tylko następuiące ordery. S. Ducha, S. Michała, S. Ludwika, zasługi woyskowéy, Legii honorowéy, S. Łazarza i Matki boskiey z góry Karmelu. Wszystkie inne iakoto Jerzego z Franche-Comté, S. Grobu i t. d. zgasły, a ktoby tychże nosił znaki, podlega karze. Do noszenia orderów obcych, do których należy także order Maltański potrzeba królewskiego zezwolenia.

W Izbie Deputowanych rozpoczęły się obrady w 3. b. m. nad proiektem do prawa względem siedmioletności Izby. JP. Castelbajac, Josefe de Beauvoir i Vaublanc mówili za a PP. Laurencin, Ricard (z Gard) i Royer-Collard przeciwko proiektowi do prawa; dalsze rozprawy odłożono na dzień następuiący.

List wierzytelny Ministra Morskiego przez telegraf z Paryża nadesłany, dał brygowi Aigrette i galiocie Fauvette i Turquoise rozkaz, aby natychmiast wypłynęły z Baionny do Brest. We cztery godziny po odebranym rozkazie, okręty te w Bajonie budowane, były iuż na otwartym morzu.

Izba Deputowanych na posiedzeniu z d. 2. b. m. przyięła większością 248 przeciwko 70, proiekt do ustawy względem zaciągu do woyska, tak, iak takowy od Rządu był przełożony.

Oto iest dokończenie mowy Ministra skarbu P. Villele na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 28. Kwiet. przerwanéy w Numerze 69 gazety naszéy. »Podług tego niemoże poprzedniczy mowca obwiniać Ministeyium Francuzkie, iakoby miało wpływ na neapolitańskie wieczyste prowizyie; nadto iest roztropny, aby nie miał przekonania, że w Neapolu nie staraią się o środki zmnieyszenia naszych długów. Na koniec ma ón w nauce finansów gruntowne wiadomości, żeby nie miał wiedzieć, że zmnieyszenie funduszu umarzaiącego do niczego innego nieposłożyłoby, iak przeszkodzić wzniesieniu się prowizyy nad Pari, lub się nad tym

utrzymać. Proszę Izby uważać, iż przeciwko Skarbowi nie można z przykremi warunkami występować. Chociaż powstaią na tych co nam daią kapitały, i przeciwko kraiom z których one pochodzą, toć często zniewalaią Rząd, aby tylko umiarkowanych warunków u obcych szukał bankierów. Gdy przed rokiem potrzeba mi było 25 milionów, dostałem ie tylko na 6 1/2 procentu i to przez wezwanie wszystkich. Powtarzam, kapitaliści, będąc tak przewiwko obcym zazdrośni, niemniey surowo obchodzą się ze Skarbem, gdy potrzeba z nim układać się. Jeźli nam okoliczności sprzyiaią umieią z tego korzystać, dlaczegożby my także ze swoiéy strony nie chcieli mieć zysku? większa ich część oddała swe kapitały na 6, 7—8 procentu na prowizyie wieczyste; teraz mamy takich co nam po 4 pożyczą, czemuż nie mamy tak naszego iak oni użyć prawa? Z resztą, nie iesteśmy obowiązani, iakto wnosił poprzedni mowca, wyłącznie uległości właścicieli prowizyi oswobodzenie naszego kraiu i stan rzeczy teraznieyszych; lecz bezwątpienia mądrości Króla, waleczności woysk naszych i dobremu sposobowi myślenia wszystkiéy ludności. (Oznaki radości.) Mówiono wiele o cząstkowéy wypłacie za pomocą rzędów, które bezwątpienia miały być przez losy wyciągnięte. Taki system wprawiłby właścicieli prowizyy w nieustanne obawy. Rzekliby do piątéy części właścicieli prowizyy: Jesteśmy nieszczęśliwi; Was naypierwéy wybrał los, abyście ponieśli zniżenie piątéy części; a taki nadeydzie czas i na drugich i tego samego doświadczać późniéy będą musieli. W taki kłopot wpadliście WPanowie względem każdego z czterech innych piątych. Do tego trzeba dodać, że przy nienstannem podwyższeniu się nie zmnieyszonych prowizyy, musielibyśmy wykupować ie nad Pary, ieżlibyśmy inaczéy nie chcieli naruszyć funduszu umarzaiącego, to iest, starać się, wstrzymać postęp kredytu i następnie niepotrzebować środków do zmnieyszenia prowizyy. Warto iest zastanowienia, że niemała korzyść miasto oddalenia boiaźni lub potrzeby od ich kredytu, ponowić podobne przedsięwzięcie. Jestto w potrzebie uczynić ofiarę, atoli pożyteczną, ieżli razem przezto otwiera się pole do zmnieyszenia prowizyy i do rozwinienia kredytu na trzy procentu. Teraz przystępuię do rozbioru (i na téy uwadze zakończę), czyli słusznie twierdzą, roczne oszczędzenie 28 milionów przyczyni się do rolnictwa, handlu i przemysłu? Wątpiono w téy mierze, co same nasze zbiia położenie. Jesteśmy przekonani, i mamy tego dowody, iż w miarę podnoszenia się naszych prowizyy, to iest ile czynsze, które rodzą, zmnieyszały się, wszyscy, którzy swych kapitałów lepiéy użyć mogli, odebrali ie dla obrócenia ich na inne widoki. I tak skoro nasze prowizyie podniosły się do 95, czego dotąd nie widziano, właściciele prowizyy wieczystych z Departamentów, odebrali kapitały które mieli na 5 procentu umieszczone; i w stosunku iak papiery te podniosły się, zwiększała się ich chęć do sprzedaży. Codziennie takie się dzieią sprzedaże, a nawet dzisiay przysłano 22,000 franków, aby ie zbyć w Paryżu; pochodzą one ztąd, co zowią: »*les petits grands livres*« i z owych kuponów, które zmyślono, aby ułatwić odbyt prowizyy po prowincyiach. Mamy w téy mierze pewne doniesienia, bo przez nasz kanał żądaią zamiany. Oświadczam, że działanie to potrwa i że w miarę, ile czynsz z publicznych papierów tracił, obracano kapitały na inne widoki. Jedenego z żywiołów, niedostaiącego Francyi do odbytu swych płodów, iest niska cena kapitałów. We Francyi mnieysze iest myto za pracę, iak gdzie indziéy: »Atoli powiedzą, gdy kapitały będące dotąd na prowizyiach wieczystych inny będą miały obrót, któż zakupi wszystkie nasze prowizyie?« I w tém miał Rząd staranie; już ma na pogotowiu kupców; całe przedsięwzięcie nie mogłoby się obyć bez téy przezorności. Wypłacone kapitały obrócone będą na rolnictwo, handel i przemysł, więcéy, iak po 5 procentu, co tém pewnieysza, że te gałęzie zarobkowości iuż teraz miały kapitały, gdy stopa prowizyy stoi ieszcze po 5 od sta. Skutek przedsięwzięcią iest według tego mnieyszą rzeczą, zniżyć procenta długu Stanu, iak zniżyć stopę procentową i w innych widokach umieścić kapitały.« — Minister skończył swoię mowę, mianą bez przygotowania przy oklaskach, poczem skończyły się rozprawy.

Szwecyia i Norwegiia.

Król Jego Mość na prośbę reprezentantów Norweyskich, podaną względem przedłużenia seymu nad czas ustawą przepisany zezwolił. Rozporządzenie król. oznaczy późniéy dzień rozwiązania.

R o s s y i a.

Na rozkaz Cesarza złożono komissyią do rozpoznania stanu funduszów teatralnych; między współczłonkami teyże liczą Xięcia Golicyna, Dolgorukiego i Szachoskiego.

(Do tego Numeru Gazety iest Rozmaitości Numer XXV. dołączony.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.